

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΑΡΥΤΗΣ
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

7 ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ

“ΕΣΤΙΑΣ”

18.3.1927

Απόσπασμα

Χρονολογία

ΓΥΡΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΟΙΗΤΗΝ

ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ ΡΟΥΤΔΗΣ

“Ο μελαγχολικός Σολωμός ειχεν ανάγκην κάποτε να βεσιχθῆ καὶ νὰ γελῆ κατὰ τὰ χρόνια τῆς ἐν Ζακύνθῳ διαμονῆς του. Εὐτυχῶς διήρξε πρὸ χειρὸς ἑναὶ τύπος μοναδικὸς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν : Ὁ Ντοτόρος, ὁ Ροττῆς. Ὁ ἱατρός αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀπεθανάτισθη ἀπὸ τὸν ἐθνικὸν μας ποιητὴν, ἀνήκειν εἰς ἐκλεκτὴν οἰκογένειαν τῆς τῆς Ζακύνθου, ἣ ποῖα καὶ εἰλεκε τὴν καταγωγὴν ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ Διονύσιος ἐγεννήθη περὶ τὸ 1757 καὶ ἀπέθανε τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1835. Ὁ τὸν, λοιπὸν, ὁ Σολωμὸς ἐπανήλθεν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, ὁ Ροττῆς εἶχεν ἤδη περάσει· τὸ ἐξήκο στὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐίχε σπουδάσει ἱατροφιλοσοφίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάδοβας. Παρ’ ὅλην τὴν μόρφωσίν του, ἦτο κοῦφος καὶ ἐπιπόλαιος, ἔχων μίαν μαγίαν ἀστείαν : οὐ ἦτο ὁ μόνος ποιητῆς εἰς τὴν Ζακύνθον. Αὐτὸ δὲ καὶ τὸν κατέστρεψε. Διότι διήρξε τότε ὁ Κομοτόης, ἄρχων πανέγνωρος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπίσης τὴν μονομαχίαν νὰ γράφῃ ποιήματα. Ὁ Ροττῆς, λοιπὸν, παντοῦ ἐλεγεν, ὅτι τὰ ποιήματα του ἦσαν γελῶτα. Ὁ Κομοτόης ὅμως ἐκδίχησεν καὶ διὰ τῶν οἰκείων του διέδωκε πλείστα σωματικὰ κατὰ τοῦ ἑταίρου Ροττῆ, κατηγοροῦν αὐτὸν ὡς ἀνικανὸν ἰατρὸν καὶ ὡς διεφθαρμένον ἀνθρώπον. Αὐτὸ ἤρκεσε νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν παλατιάν τοῦ ἱατροῦ Ροττῆ, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ συντηρηθῆ, ἐπέλησεν ὅλα τα πατρογονικὰ κτήματά του καὶ, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν ὅλων τῶν πόρων, ἠναγκάσθη νὰ κἀμνη τὸν διδάσκαλον τῆς Ἰταλικῆς καὶ Λατινικῆς.

Τότε ἐνεφανίσθη ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ὁ Σολωμὸς, ὁ ἔπιος, γενναῖος ἄν, ἀνέλαβε νὰ τὸν τροφοδοτῆ, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τὸν μεταχειρίζεται διὰ τὴν... γελωτοθεραπείαν του. Καὶ ἔτσι μετεβλήθη ὁ Ντοτόρος ὁ Ροττῆς εἰς γελωτοποιὸν τοῦ ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐξωγράφεισ βαρυσώτως εἰς τρεῖς σατύρας. Αἱ δύο εἰς αὐτῶν εἰνε γνωστόταται, καθ’ ὃ δημοσευθεῖσται ἀπὸ τὸν Πολυλάω. Ἡ τρίτη εἰνε ἀνέκδοτος, ὁ δὲ ὑποφαινόμενος εἶχε τὴν τύχην νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ τὴν δημοσεύσῃ, μαζὶ μὲ ἄλλα, εἰς τὸν τόμον τῶν «Ανεκλότων Ἔργων τοῦ Σολωμοῦ», τὰ ὁποῖα ἐξεδόθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς.

Ἡ τρίτη αὕτη σάτυρα εἰνε ὀρασιότερα, ἴσως, ἀπὸ τὰς προγεγεστέρας. Τὸ θέμα εἰνε, ἐνοεῖται, τὸ αὐτό : αἱ ἱατρικαὶ ἐπιπλοκαὶ τοῦ Ροττῆ πρὸς ἕνα ἀνεψιὸν του. Καὶ τὸ ὕψος περίπου τὸ ἴδιον :

— Μωρὸ πὲς μου, σὲν τι ἀκοῖς !
— Ἀκούω πόνους τρουερῶς.
— Ho capito, molto bene.
μὴν πικραίνεσαι, καῖμμένα,
ὅπως σοῦ ἤλθε ξαφνικὸ
καὶ γιὰ τοῦτο εἶμαι ἐδῶ.
Ἄβελφῆ, νὰ μὴ φοβᾷται
νάτο, πῶς τὸ πόρτος batte
φέρτε, φέρτε του ζουμί.
grasso un po' per dir cosi.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ τὰς συμβουλὰς πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του, ὁ Ροττῆς, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς ἀβελφῆς του Ζαχαρούλας, ἀλλ’ αἰφνιδίως σταματᾷ κάτω ἀπὸ τὸ παραθύρῳ καὶ φωνάζει :

Ζαχαρένια, εἶγα ἐδῶ,
καὶ ἔχω νὰ σοῦ πῶ.
Καὶ προβάτεις ἡ Ζαχαρένια:
«Τὶ λόγια μου μαλαματένια,
νὰ τοῦ πῆς τοῦ μασκαρᾷ
νὰ κουκουλωθῆ καλὰ!..»

***

Ὁ Σολωμὸς τὸν ἐπείραξε δυνατὰ, ἀλλ’ ὁ Ροττῆς ἔκανε τὸν κουτό, ὁ ὅτι, ἄνευ τοῦ Σολωμοῦ ἐκινδύνους νὰ πεθάνῃ ἀπὸ αἰτίαν.

Κάποτε ὁ Σολωμὸς εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν παλαιὸν δῖπλωμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀρχαίων, ἀγνωστον εἰς ποῖον ἀνήκον. Ἐξῆς λοιπὸν τὸ ἐπ’ αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐγράφε τὸ ὄνομα τοῦ Ροττῆ. Μόλις εἰσῆλθεν ὁ Ροττῆς τὸ βράδυ εἰς τὸ σκλόν τοῦ Σολωμοῦ, οἱ οὖν νηγμένοι τὸν ἀπεθέωσαν, ἐνῶ ὁ Σολωμὸς τοῦ ἀνηγνώσκει τὸ δῖπλωμα. Οἱ λοιποὶ τῆς παρέας ἐπήρσαν τότε τὸν Ροττῆν εἰς τὴν ἀγκυλιὰ καὶ

τὸν περιέφεραν ἀνὰ τὸ παλῶριον σαλόν, ἐνῶ ὁ Ροττῆς ἐπαλαιάδαζε :

— «Φτιάουνε τιμές! Μπῶστα! Μπῶστα! νὶ prego!

Ὁ Ροττῆς εἶχεν ἐξαιρετικὴν ἀγάπην πρὸς ἕν ἔργον του «Il Passio», δηλαδὴ τὰ «Πάθη τοῦ Χριστοῦ». Τὸ χειρόγραφόν του εἶχε πάντοτε εἰς τὴν τσέπην του καὶ συγχότατα τὸ ἀνεγίνωσκε. Μίαν ἡμέραν ὁ Σολωμὸς καὶ ἡ παρέα του τὸν ἔπεισαν καὶ μετέβη εἰς τὸν καθολικὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὅπου ὁ Ροττῆς περιεβλήθη τὰ ἱερατικὰ ζῦφια καὶ, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, παρουσία τῆς παρέας τοῦ Σολωμοῦ μόνον, ἀπήγγειλε τὸ ἔργον του. Οἱ ἄκραται μετὰ προσποιητῶν θαυρῶν, ἤκουσαν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐξωφρενικοῦ αὐτοῦ τραγουρηγματος. Εἰς τὸ τέλος δὲ ἡ ἀνάγνωσις διεκόπη, ὅτι τόσοσ συνεκινήθη καὶ αὐτός ὁ συγγραφεὺς, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθῆσῃ.

***

Ὁ Σολωμὸς ἐγράφε σατύρας ἐναντίον τοῦ Ροττῆ καὶ τὰς εἶδεν εἰς τὸν ἕκαι εὐρισκόμενον τότε καθολικὸν ἱερέα καὶ λόγιον Μαρὸν, ὁ ὁποῖος, χάριν ἀστειότητος, τὰς παρουσίαζεν ὡς ἰδικὰς του. Ὁ Ροττῆς ὀργισμένος, ἀπαντοῦσε μὲ ἄλλας σατύρας. Τότε ὁ Σολωμὸς ἐπαίνεδεν καὶ ἐπῆγει τοὺς στίχους τοῦ Ροττῆ, κατακρίνων ἕκ μόνον τὴν ἀβλιότητα τῶν ποιημάτων τοῦ Μαρὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναίδειάν του, ὅτι ἐβρίκει τὸν μεγαλύτερον ποιητὴν τῆς Ζακύνθου. Τὸ ἀστεῖον δὲ ἦτο, ὅτι, ὅταν ἀργότερα ὁ Μαρὸν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ζακύνθον, ὁ Σολωμὸς ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ σατύρας, τὰς ὁποίας παρουσίαζεν εἰς τὸν Ροττῆν, ὡς δῆθεν στελλομένης ἀπὸ τὸν Μαρὸν. Καὶ ὁ Ροττῆς ἐσπευσε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ μὲ ἄλλας σατύρας.

Ὁρισμένος ὁ Ροττῆς δὲν ἐφθασε μέχρι τοιοῦτου σημείου ἠλιθιότητος, ὥστε νὰ τὰ πιστεύῃ ὅλα αὐτὰ. Ἄλλ’ ἡ ἀνάγκη τὸν ἔκαμνε νὰ σιωπᾷν. Ὁ Πολυλάς γράφει :

«Ὁ Σολωμὸς εἶχε τὰ χρήματά του εἰς ἕνα συρτάρι ἀκλειδίωτο. Ὅταν ὁ Ροττῆς εἶχε χρεῖα, ἐπήγγαινε νὰ τὸν εἶδῃ τὸ πρωτῆ, ἐνῶ ἦταν ἀκόμη στὸ κρεβάτι, καὶ ὁμοιωτὰ τοῦ ἄνοιε τὸ συρτάρι καὶ ἐπαίρνε χρήματα. Ὁ Σολωμὸς τοῦ εἶπε :

— Ἀγαπητὲ δοτόρο, μὴ τὰ πάρης ὅλα, τὶ δὲν καρτερῶ ἄλλα γιὰ τοῦτας τῆς ἡμέρας.

— Μὴ φοβᾷται, καὶ ἀπαντοῦσε ὁ Ροττῆς, θέλει πάρω ἕνα μέρος μονίχα.

Αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτον ἐξήγητ ὀρατικὴ τὴν ὑπομνήν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ροττῆς ἀντέτασεν εἰς τὰ πρῶτα παρὰμύθια τοῦ Σολωμοῦ. Ἡ κοιλία ἐπυρομονοῦσα ὑπέτασσε καὶ ἐδάμαζε τὴν περικαυθεμένη μεγαλοφυῖαν.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΑΘΗΝΑΝ